ДІДЖИТАЛ-ЕТИКЕТ ЯК ОСНОВА КОМФОРТНОГО ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Мозгова Світлана Віталіївна, старша викладачка кафедри методики професійної освіти та соціально-гуманітарних дисциплін Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти ДЗВО «УМО» НАПН України, м. Біла Церква, MozghovaSvitlanka@gmail.com

Останні 7 місяців, що минули з дня повномасштабного вторгнення росіян на територію України, пройшли в режимі надзвичайного стресу, готовності 24/7 та настороженості. Від часу оголошення військового стану не було жодної області, яка б не зазнала руйнувань та не чула сигналів повітряної тривоги. Такий стан речей не міг не вплинути на роботу освітньої галузі. Велика кількість закладів освіти була змушена перейти в режим дистанційного навчання.

Дистанційне навчання – сукупність інформаційних технологій та методик викладання, які передбачають здобуття освіти без фізичної присутності здобувачів у закладі освіти [1]. Заклади освіти за такої форми навчання можуть працювати в синхронному і асинхронному режимі. Синхронний формат означає співпрацю в режимі реального часу, його перевага в тому, що можна залучати учасників миттєво та у визначений час. При асинхронному режимі взаємодія учасників процесу відбувається із затримкою у часі, тобто здобувачі освіти можуть працювати у своєму власному темпі із дотриманням графіка, маючи постійний доступ до матеріалів занять.

Відповідно, під час здійснення дистанційного навчання задіюється велика кількість каналів комунікації: платформи для дистанційного навчання (G suite, Classroom, Microsoft Teams, Zoom, Google Meet та ін.), електронна пошта, месенджери, сторінки у соціальних мережах, телефонні дзвінки. Всі ці засоби, звичайно, створили унікальні умови для інформаційного обміну, віртуального навчання та спілкування і дозволяють освітянам професійно здійснювати освітню діяльність, щодня удосконалювати власну цифрову компетентність,

проводячи відеоконференції, створюючи інтерактивні освітні курси, забезпечуючи автоматизований контроль знань, ефективно використовуючи інтернет-ресурси для самоосвіти, проте також підвищили рівень стресу від надмірного використання ґаджетів. З'явилося поняття цифровий стрес.

Цифровий стрес – це різновид стресу, спричинений негативним впливом електронних листів, текстових повідомлень, соціальних мереж, чатів та форумів [2]. Задля уникнення такого явища необхідно правильно використовувати цифрові технології, навчитися відповідального, розумного та безпечного ставлення. Як відповідь на дану потребу, з'явилося поняття діджитал-етикет (digital etiquette, цифровий етикет) – це чесність або почуття самоконтролю, і загальна відповідальність за дії в інтернеті та шанобливе ставлення до людей у реальному житті [2]. Також трактуємо діджитал-етикет як набір правил та норм поведінки в цифровому середовищі, прийнятному в суспільстві. В його основу закладені такі принципи: демонстрація позитивних відносин, субординація, симетрія, дотримання особистих кордонів, зручність та економія ресурсів, традиція, конвенційність та безпека [3].

Демонстрування позитивного відношення пов'язане не лише з привітанням та прощанням, а й з підтримкою доброзичливого спілкування. Субординація нагадує про необхідність дотримуватися тієї ж дистанції, що і при живому спілкуванні. У принципі симетрії передбачено діяти аналогічно до дій співрозмовника. Принцип дотримання особистих кордонів передбачає взаємоввічливість та дотримання часових рамок робочого дня при формальному спілкуванні. Зручність та економія ресурсів – для невеликих повідомлень та посилань є месенджери, для об'ємних файлів та великої кількості інформації – електронна пошта. На те, що традиційний діловий етикет ніхто не скасовує, розрахований принцип традиції. Принцип конвенційності означає, що всі правила етикету працюють тоді, коли не досягнуто окремих домовленостей. До безпеки входить перевірка надійності паролів та достовірності джерел інформації.

Крім дотримання загальних принципів цифрового етикету важливим є правильне обрання каналу комунікації. В нашому випадку, канал комунікації – це спосіб зв'язку, тобто платформа дистанційного навчання, електронна пошта, соціальні мережі, месенджери та телефонні дзвінки. Найбільша відстань у діджитал-просторі – це платформа дистанційного навчання та електронна пошта: вони необхідні для формальної комунікації: викладач – здобувач освіти (прикріплення завдань, їх обговорення, виставлення оцінок). Наступний щабель комунікації – соціальні мережі, це швидше робоча сторінка або сторінка закладу освіти, передбачена для професійного позиціонування та оперативного інформування про події та заходи. Месенджери (вайбер, телеграм, ватсап тощо) є наступним кроком комунікації, адже прив'язані до особистого номера. Щоправда, в останні роки робочі групи у месенджерах стали засобом швидкого зв'язку та оперативного інформування певної спільноти людей. Найменша дистанція – телефонний дзвінок, не завжди є зручним не лише у зв'язку із шаленими темпами життя сьогодні, а й із відсутністю покриття мережами українських операторів значної частини територій України через дії країни агресора.

Отже, правила цифрового етикету можуть стати надійними помічниками при організації комфортної взаємодії під час дистанційного навчального процесу, особливо якщо створити для закладу освіти власний кодекс діджитал-етикету. На нашу думку, це зробить спілкування зрозумілішим, комфортнішим, допоможе зняти напруження воєнного стану та полегшити взаємодію.

Список використаних джерел

1. Антощук С.В., Гравіт В.О. Основи організації дистанційного навчання в післядипломній педагогічній освіті: наук. посіб. Суми: НІКО, 2015. 180 с.
2. Santosh T. Emphasizing the importance of digital etiquette practices in the age of digitalization a digital stress dimension. URL: https://www.academia.edu/download/65766194/Digital_Stress.pdf (Дата звернення 07.10.2022 р.)
3. Андрійченко Ж.О., Близнюк Т.П., Майстренко В.О. Digital-етикет та комунікації: тенденції та вимоги сьогодення. Економіка та суспільство. 2021. №34.